

Senterpartiet gikk ut av regjeringen på grunn av tre EU-direktiv. Hva er de tre direktivene?

Senterpartiet gikk nettopp ut av regjeringen på grunn av tre små EU-direktiv. Hva er de tre direktivene, og hva er så viktig med dem?

De tre direktivene er *byggningsenergidirektivet*, *fornybardirektivet* og *energieffektiviseringsdirektivet*.

På en måte er direktivene bra, for de sikter mot å spare energi. For å bremse klimaendringene, skal vi bruke miljøvennlig energi. Det har vi for lite av. Da er det fint om vi kan bruke mindre energi. EU har lagd noen direktiv for at folk skal spare energi. Tanken er god, men ikke alle tiltakene der passer i vårt land.

Bygningsenergidirektivet

Det bygnings-energi-direktivet som kom først (2010) har vi allerede innført i Norge. Det handlet om å legge tilrette for at bygninger ikke skal trenge så mye energi, og Norge har innført mange ordninger for å hjelpe folk til å gjøre husene sine bedre. I Norge er de fleste boligene relativt godt isolert, men vi bor langt mot nord, og trenger mye energi. Folk med god råd, har kunnet benytte tilskuddsordningene, men de som har lite, har ikke hatt råd til det. I 2018 kom EU med en ny versjon av direktivet. Der er det mer detaljerte regler for hvordan vi skal gjøre bygningsmassen energieffektiv og karbonfri innen 2050. I Norge bygger vi annerledes og bruker en annerledes miks av oppvarming av hus, enn lenger sør i Europa, og EUs detaljregler passer dårlig her. Det samme gjelder Island, og de har unntak fra hele direktivet. I 2024 kom det en ny utgave av dette direktivet med enda mer detaljer, som er enda mindre tilpasset vår byggeskikk og våre klimaforhold.

I praksis vil de senere versjonene av direktivet bety svært store kostnader i Norge, og enten må staten eller den enkelte betale veldig mye for at vi skal få så gode bygg. Organisasjonen Huseierne har anslått at hvis vi skal følge kravene, vil det i gjennomsnitt koste 400.000 kr for hvert hus i landet. Solheim og Vatne hos Norges Bank anslår 450.000 kr for eneboliger og 160.000 for leiligheter. Det dreier seg om å etterisolere hus, bytte ut vinduer, kjøpe varmepumpe osv. Det vi snakker om her, er gjennomsnittsprisen. For uisolerte, gamle hus vil prisen være veldig mye høyere.

I Norge bor mange i gamle, kalde bygårder og trekkfulle gårdshus fra 1800-tallet. Det er ofte de fattigste som bor i de dårligste husene. De hadde sikkert satt pris på å få varme hus, men de ville ikke hatt råd til å oppgradere husene sine.

Vi kan ikke legge så store utgifter på folk, for å få dem til å gjennomføre det. Det vil føre til at mange må gå fra husene sine, at husleier og bokostnader vil øke voldsomt i en periode, og at mange hus rett og slett vil bli fraflyttet fordi de er for dårlige til at en kan bruke så mye penger på å få dem gode nok.

Fornybardirektivet

Også når det gjelder fornybar-direktivet, er det kommet flere og strammere utgaver (2009, 2018 og 2023), og også her har nok tanken vært god. Vi trenger mer fornybar energi, og direktivet vil dytte på en raskere utbygging av ulike former for «grønn» energi. Men de nyere versjonene av direktivet er mer og mer slepphendte med både lokal medbestemmelsesrett, nasjonal kontroll over konsesjonslovgivingen og med vern av naturen. Vi vil gjerne lage og bruke energi som ikke skader jorden, men vi vil ikke presse energiutbyggingsprosjekter på lokalsamfunn som ikke ønsker det, og vi vil at vi i Norge skal ha kontrollen over hva som bygges ut, hvor det skal bygges ut og hvordan det skal bygges ut.

I Norge har vi lange høringsprosesser der både det å ta vare på uberørt natur er viktig, og at det skal avgjøres demokratisk. Vi ønsker ikke at EU skal bestemme hva som skal bygges ut hvor i Norge. De oppgraderte versjonene av dette direktivet, korter ned på høringstiden og tar fra oss mer og mer nasjonal kontroll over hvor det skal bygges ut.

Energieffektiviseringsdirektivet.

Også når det gjelder energi-effektiviserings-direktivet, har det kommet flere utgaver (2012, 2018 og 2023), og også her har nok tanken vært god. Det settes prosentvise mål om hvor mye energi vi skal spare per år fremover, og de nye versjonene er mer og mer detaljstyrende. I 2018-versjonen legger energi-spare-obligasjons-mekanismen (EEOS) krav på energileverandører om å kutte årlig energiomsetning med en gitt prosentsats, sammenlignet med en referansebane. Og i den siste versjonen har en fjernet forbeholdet om at en må vurdere om energiltak er gjennomførbare økonomisk.

Dette vil bli vanskelig for husholdninger, for er det knapphet på energi, vil prisene stige. Også for industrien vil det være et problem, særlig for kraftkrevende industri. Det er grenser for hvor mye energi en kan spare. Aluminium smelter ikke på lavere temperatur, selv om vi ønsker å bruke mindre energi på det.

Målet vår med energieffektivisering, må være å bruke energien mer effektivt, sånn som vi gjør i Norge i dag, men vi må fortsatt bruke energi på en fornuftig måte til å varme hus, produsere varer og skape arbeidsplasser.

EUs energipakke 4

Jo mer av EUs regelverk vi vedtar på energiområdet, desto vanskeligere vil det være å frikoble Norge fra EU-regelverket, og presset fra EU vil øke for at vi skal vedta stadig nye oppdateringer. EU trenger mer grønn energi, men det må ikke føre til avskilting av norske hus, og at fattige her skal måtte fryse om vinteren. Det skal ikke jage produksjon og kraftkrevende industri ut av Norge og ut av Europa. I Norge må vi drive klimaarbeid og naturvern som passer til norske forhold. Vi trenger rettferdige og gode levekår for folk, og vi trenger trygge arbeidsplasser.

Nei til nyere versjoner av EUs bygningsenergidirektiv, fornybardirektiv og energieffektiviseringsdirektiv!

Nei til EUs energipakke 4!

Ja til en lokalt tilpasset, demokratisk styrt norsk klimapolitikk som tar vare på folk, bedrifter, natur og klima!

Årsmøtet i Telemark Nei til EU